

---

hebben gestudeerd kwamen 58 studenten uit deze streken: dat verklaart waarom 'Bentheim' en 'Oost-Friesland' zo vaak worden genoemd. De 'Alt-Reformierte Kirchen in Deutschland' komen in de historiografie steeds weer in beeld omdat 51 van de 81 studenten *altreformiert* waren. Deze kerk was in het genoemde tijdspark alleen in de twee genoemde streken te vinden. Ze was zo klein dat ze niet helemaal zelfstandig kon opereren, maar ze poogde dat wel te doen. Aangaande een partner lagen de GKN en haar voorlopers voor de hand omdat er in de tijd van het ontstaan van de *Altreformierte Kirche* contacten over en weer waren. Maar een verbintenis tussen beide kerken kwam pas tot stand nadat zowel een zelfstandige koers van de *Altreformierte Kirche* als ook een verbintenis tussen dit kerkverband en een andere Duitse kerk niet mogelijk bleken te zijn. Dit heeft volgens mij ook met het steeds sterker wordende nationalisme te maken. Voor mij is dit en het feit dat de band dus uit nood van de *Altreformierte Kirche* geboren is de hoofdreden voor het zwijgen van de Kamperse historiografie over de nationaliteit van de in Duitsland geboren studenten. Na 1954 werd dit zwijgen nog versterkt door het feit dat vele Duitse studenten maar heel kort in Kampen studeerden. Bovendien waren de meeste Duitse studenten afkomstig uit de BRD, en die werd vanaf de jaren zestig kritisch gezien omdat de Oudestraat vanaf die tijd onder andere op de DDR georiënteerd was.